

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

Reykjavík, 15. nóvember 2018

Umsögn um Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum 2018 – 2030, 1. útgáfa

Að ýta undir orkuskipti í samgöngum (o.fl.) er mjög jákvætt og orkuskipti í samgöngum myndu vissulega minnka útblástur gróðurhúslofttegunda. En þó svo að allir höfuðborgarbúar myndu skipta yfir í rafmagnsbíl, myndi umferðamagnið haldast það sama (og aukast til lengri tíma) með tilheyrandi töfum, plássleysi og hættum fyrir vegfarendur, nema til komi breyttar ferðavenjur höfuðborgarbúa. Mikilvægt er að veita rými fyrir almenningssamgöngur, hjólandi og gangandi og þannig auka flutningsgetu samgönguinnviða án þess að auka umferð.

Nefnt er í aðgerðaáætluninni að huga þurfi að samgöngumiðuðu skipulagi sem gerir aðra ferðamáta en einstaklingsbíla að *raunhæfum* valkostum (bls. 14). Hér mætti frekar orða þetta svona:

„...sem gerir aðra ferðamáta en einstaklingsbíla að *raunhæfari* valkostum“.

Almenningssamgöngur eru raunhæfur kostur fyrir marga höfuðborgarbúa í dag, þar sem um 190 þús. manns búa í innan við 400 metra radíus frá stoppistöðvum Strætó, þar sem tíðnin er 15 mín. eða meiri á annatíma. Þó þarf að gera mun betur og auka forgang og tíðni almenningsvagna til muna.

Það sem er skáletrað að neðan er tekið beint úr aðgerðaáætlun.

A) Orkuskipti í vegsamgöngum

...

10. Efling almenningssamgangna og deilihagkerfis í samgöngum

Framkvæmd:

Stuðlað verður að styrkingu almenningsgangna með heildstæðum hætti, í samræmi við samgönguáætlun. Markmiðið er að farþegum í almenningsvögnum fjölgi, að farartæki séu sniðin að þörf og að stutt verði við orkuskipti þeirra í vistvænni kosti.

Athugasemd við þessa málsgrein:

Í samgönguáætlun er kveðið á um að „almenningsgangur verði skipulagðar sem heildstætt kerfi á landi, legi, og í lofti og gætt verði jafnræðis í stuðningi ríkisins við framkvæmdaaðila“. Þannig að efla á innanlandsflug og siglingar til jafnræðis við hefðbundnar almenningsgangur, sem myndi ganga til móts við áætlanir um að minnka útblástur gróðurhúsalofttegunda. Hvergi er nefnt í Samgönguáætlun sérstakar aðgerðir sem styðja eigi sérstaklega við orkuskipti almenningsvagna. Jafnræðis ætti að gæta í stuðningi ríkisins miðað við fjölda þeirra sem geta nýtt sér almenningsgangurnar og þjóðhags- og umhverfislegs ábata sem af því hlýst. Þannig ætti aðgerðaáætlun loftslagsmála að leggja mun meira þúður í að auka hlutdeild almenningsgangna á höfuðborgarsvæðinu þar sem mikill ávinningur myndi hljóta af breyttum ferðavenjum. Því fleiri sem nýta sér umhverfisvæna ferðamáta á höfuðborgarsvæðinu, því minni mengun hlýst af gangum á svæðinu og meira rými gefst fyrir fólk að njóta.

Til að styrkja landsbyggðina væri umhverfislega/þjóðhagslega hagkvæmara að efla fjarskipta tengingar og minnka þannig ferðapörf. Einnig ætti að efla almenningsvagna gangur á landsbyggðinni og stefna þar að umhverfisvænum eldsneytisgjöfum, frekar en að auka við flugsamgöngur og siglingar (líkt og samgönguáætlun virðist stefna að). Einnig má leggja aukna áherslu á deililausnir í gangum á fámennum svæðum.

- *Ráðist verður í uppbyggingu innviða, bæði samgöngumiðstöðva og forgangsakreina þar sem það á við.*

Athugasemd við þessa málsgrein:

Langstærstur fjöldi íbúa landsins býr á höfuðborgarsvæðinu og umferðapunginn er langmestur þar. Því er brýnt að einblína á að breyta ferðavenjum íbúa höfuðborgarsvæðisins til

að sporna gegn neikvæðum umhverfisáhrifum. Til að breyta ferðavenjum fólks þarf það að sjá ávinning af því að nota umhverfisvæna ferðamáta. Í þessu samhengi þarf að leggja megináherslu á að fjölga forgangsakreinum fyrir almenningsvagna (Strætó og verðandi Borgarlínu).

- *Komið verður upp sameiginlegri upplýsingagátt fyrir allar almenningsamgöngur þar sem boðið verður upp á leiðarvalsaðstoð í rauntíma ásamt miðasölu þvert á samgöngumáta.*

Athugasemd við þessa málsgrein:

Til er mjög góð upplýsingagátt fyrir almenningsamgöngur á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðar-Strætó (straeto.is eða s.is) sem rekin er af Strætó bs. Þar er hægt að nálgast rauntímaupplýsingar um allar almenningsamgöngur á höfuðborgarsvæðinu (almenningsvagna) og á þeim svæðum á landsbyggðinni sem eru í samstarfi við Strætó, þ.m.t. eru allar leiðir á landsbyggðinni sem aka í nafni Strætó og innanbæjarleiðir í Reykjanesbæ, Akureyri og á Austfjörðum. Einnig eru almenningsamgöngur sem aka undir hatti Strætó um allt land komið í Google maps og þar eru einnig hluti innanlands flugsamgangna. Þetta getur því varla talist liður í orkuskiptum í vegasamgöngum.

- *Lög og reglugerðir verða endurskoðuð til að styðja við nýjar lausnir í samgöngu- og deilipjónustu, sem getur auðveldað þeim sem vilja að lifa bíllausum lífstíl.*

Athugasemd við þessa málsgrein:

Skýra þarf betur í lögum og skilgreina forgangsakreinar (sérreinar) almenningsamgangna. Til að ávinningur þeirra sé með besta móti fyrir almenningsamgöngur. Ferðapjónustuhóperðabílar ættu t.d. ekki að hafa heimild til að aka á þessum akreinum þar sem það getur tafið fyrir almenningsvögnum og getur þ.a.l. haft neikvæð áhrif á ferðatíma almenningsvagna.

Að lokum:

Við myndum vilja sjá meiri áherslu á að stuðla að breyttum ferðavenjum með eflingu almenningsamgangna og annara umhverfisvænna ferðamáta. Við myndum óska þess að efling almenningsamgangna og áhersla á breyttar ferðavenjur væri sett í aðgerðaráætlun sem sér liður í aðgerðum. Þ.e. að það yrði tekið úr liðum A) *Orkuskipti í vegasamgöngum* og búinn til nýr liður t.d. **A) Efling almenningsamgangna og breyttar ferðavenjur**, þar sem lögð er áhersla á að efla almenningsamgöngur með auknum forgangi, aukinni tíðni, betra aðgengi o.s.frv. og þar sem aðgerðir eru settar fram með skýrum hætti. Efling almenningsamgangna og breyttar ferðavenjur myndu minnka losun gróðurhúsalofttegunda til muna, sérstaklega þegar orkuskipti hafa orðið að fullu í almenningsamgöngum. Til þess að fá fleiri til þess að velja almenningsamgöngur þarf mun meiri forgang með forgangsakreinum og forgangi á ljósum, til þess að strætó geti betur fylgt tímaáætlun og verið áreiðanlegri valkostur. Þannig sér fólk ávinning af því að ferðast með almenningsamgöngum sem leiðir til þess að fólk skilur bílinn oftast eftir heima og skapar sér nýjar venjur í vali á ferðamáta. Spýta þarf í lófana og leggja mun meira fjármagn en gert er í dag í uppbyggingu almenningsamgangna á höfuðborgarsvæðinu. Bæði með tilliti til uppbyggingu verðandi Borgarlínu og núverandi strætókerfis.

Virðingarfyllst,
Valgerður G. Benediktsdóttir og Ragnheiður Einarsdóttir
Samgöngusérfræðingar hjá Strætó bs.